

European Qualifications – Refugees and Recognition 4 (EQUAL)

White papers - POLAND

Spis treści

Table of contents	1
Rozdział I OBIECNY STAN SPRAW	2
1. PODSTAWY PRAWNE	2
1.1. Uznawalność wykształcenia uzyskanego za granicą.....	2
1.2. Przyjęcie na studia wyższe	5
1.3. Specjalne przepisy dotyczące przyjmowania na studia wyższe obywateli polskich i ukraińskich, którzy studiowali na ukraińskich uczelniach w dniu 24 lutego 2022 r.	6
2. PRZESZKODY DLA UZNAWANIA I PRZYJMOWANIA KANDYDATÓW Z NIEKOMPLETNA DOKUMENTACJĄ - WYNIKI BADANIA	7
Rozdział II PROPOZYCJE DOTYCZĄCE POPRAWY OBECNEJ SYTUACJI	9
2.1. Uzasadnienia odnoszące się do zmian.	9
2.2. Krok 1 – wprowadzenie zmian do przepisów krajowych.....	10
2.3. Krok 2 – przeprowadzenie szkoleń dla uczelni.....	14
2.4. Krok 3 – promocja tematu i narzędzi uznawania kwalifikacji uchodźców.....	14
Conclusions.....	15
Załączniki.....	17
Załącznik I – Protokół oceny.....	17

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Rozdział I OBIECNY STAN SPRAW

1. PODSTAWY PRAWNE

1.1. Uznawalność wykształcenia uzyskanego za granicą

1.1.1. Uznawalność dyplomów ukończenia studiów

Uznawanie zagranicznych kwalifikacji z poziomu szkolnictwa wyższego reguluje ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (dalej „Ustawa PSWN”), rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie (dalej „Rozporządzenie WSN”).

Zgodnie z art. 326 ust. 2 Ustawy PSWN jeżeli dyplom potwierdzający ukończenie studiów za granicą daje prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała, uprawnia on w Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio do:

- 1) kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub na studiach podyplomowych, lub
- 2) ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.

Zgodnie z art. 326 ust. 1 Ustawy PSWN dyplom wydany przez uprawnioną uczelnię działającą w systemie szkolnictwa wyższego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzający ukończenie:

- 1) trzyletnich studiów lub studiów pierwszego stopnia trwających co najmniej 3 lata – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia;
- 2) studiów drugiego stopnia – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia;
- 3) co najmniej czteroletnich studiów jednolitych – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia, jeżeli jest uważany za równorzędny dyplomowi ukończenia studiów drugiego stopnia w państwie wydania.

Zgodnie z art. 326 ust. 4 Ustawy PSWN Dyrektor NAWA udziela, na wniosek zainteresowanego podmiotu, pisemnej informacji o dyplomie wydanym przez zagraniczną uczelnię, o poziomie studiów i statusie uczelni.

Równoważność dyplomów i tytułów zawodowych

Zgodnie z art. 327 ust. 1, 4, 5 Ustawy PSWN dyplom ukończenia studiów za granicą może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego. Postępowanie nostryfikacyjne wszczyna się na wniosek. Postępowanie prowadzi uczelnia posiadająca kategorię naukową A+, A albo B+

w dyscyplinie, której dotyczy wnioski. Po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego wydaje się zaświadczenie.

Rozporządzenie WSN określa:

- dokumenty dołączane do wniosku o uznanie dyplomu ukończenia studiów za granicą za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu;
- szczegółowy tryb postępowania nostryfikacyjnego;
- terminy załatwiania spraw w postępowaniu nostryfikacyjnym;
- sposób wnoszenia opłaty za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego;
- wzór zaświadczenia wydawanego po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego.

Zgodnie z § 2. Rozporządzenia WSN osoba ubiegająca się o uznanie dyplomu ukończenia studiów za granicą za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu składa wniosek do wybranej uczelni.

Do wniosku dołącza się:

- 1) dyplom ukończenia studiów;
- 2) dokumenty umożliwiające ocenę przebiegu studiów, uzyskiwanych efektów uczenia się i czasu trwania studiów;
- 3) świadectwo, dyplom lub inny dokument, na podstawie którego osoba została przyjęta na studia.

Dokumenty, mogą być złożone w postaci kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem przez uczelnię nostryfikującą.

Zgodnie z § 5. Rozporządzenia WSN uczelnia nostryfikująca porównuje program studiów, uzyskiwane efekty uczenia się i uprawnienia zawodowe, realizowane praktyki zawodowe oraz czas trwania studiów z programem studiów, uzyskiwanymi efektami uczenia się i uprawnieniami zawodowymi, realizowanymi praktykami zawodowymi oraz czasem trwania podobnych studiów prowadzonych w tej uczelni. W przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów, efektach uczenia się lub czasie trwania studiów uczelnia nostryfikująca może zobowiązać osobę do złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Uczelnia nostryfikująca określa warunki i terminy przeprowadzenia egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych.

Po zakończeniu procedury uczelnia wydaje zaświadczenie (zgodne ze wzorem określonym w przepisach) stwierdzające, że przedstawiony dyplom uzyskany za granicą są równoważne z odpowiednim polskim dyplomem i tytułem zawodowym.

1.1.2. Uznawanie wykształcenia uchodźców -postępowanie w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie (postępowanie potwierdzające)

Zgodnie z art. 327 ust. 3 Ustawy PSWN ukończenie studiów na określonym poziomie przez cudzoziemca, który uzyskał status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, którzy nie dysponują dyplomem ukończenia studiów, może być potwierdzone w drodze postępowania w sprawie

potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie. Procedura ta jest przeprowadzana przez uczelnie wyższe. Kandydat wypełnia wniosek i dołącza do niego wszelkie dokumenty potwierdzające wykształcenie lub dokumenty potwierdzające uprawnienia zawodowe, zatrudnienie itp. Na podstawie złożonej dokumentacji uczelnia porównuje program i czas trwania studiów, efekty uczenia się, nadane uprawnienia zawodowe i odbyte praktyki zawodowe z programem i czasem trwania studiów, efektami uczenia się, nadanymi uprawnieniami zawodowymi i praktykami zawodowymi, które kandydat ma odbyć w ramach podobnych studiów oferowanych przez daną uczelnię. W przypadku istotnych różnic uczelnia może zobowiązać kandydata do zdania brakujących egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych. Procedura ta kończy się wydaniem zaświadczenia potwierdzającego, że wnioskodawca ukończył studia na poziomie studiów pierwszego/drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich, prowadzonych w polskiej uczelni. Wzór zaświadczenia określony jest w przepisach.

1.1.3. Uznawanie świadectw uprawniających do ubiegania się o przyjęcie a studia.

Uznawanie świadectw ukończenia szkoły regulują ustawa z dnia 7 września 1991 r. - o systemie oświaty (dalej „Ustawa SO”), rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie postępowania w celu uznania świadectwa lub innego dokumentu albo potwierdzenia wykształcenia lub uprawnień do kontynuacji nauki uzyskanych w zagranicznym systemie oświaty.

Zgodnie z art. 93 Ustawy SO wykształcenie średnie oraz uprawnienie do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe potwierdzają w Rzeczypospolitej Polskiej świadectwa i inne dokumenty wydane przez szkołę lub instytucję edukacyjną działającą w systemie edukacji państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, uprawniające do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w tych państwach. Automatycznie uznawane są również następujące dokumenty: dyplomy IB (International Baccalaureate), dyplomy EB (European Baccalaureate) oraz świadectwa uznawane na podstawie umów międzynarodowych.

Świadectwa szkolne wydane w innych krajach mogą zostać uznane na podstawie decyzji kuratora oświaty w lokalnym kuratorium oświaty. Wnioskodawca musi złożyć zalegalizowane / opatrzone apostille świadectwa, dokumenty zawierające wykaz przedmiotów, egzaminów i ocen, dokumenty zawierające informacje o programie nauczania oraz informację, że świadectwo daje dostęp do szkolnictwa wyższego w systemie edukacji, w którym zostało uzyskane. Procedura prowadzi do wydania formalnej decyzji potwierdzającej, że posiadacz zagranicznego świadectwa jest uprawniony do przyjęcia na studia wyższe w Polsce.

1.1.4 Uznawanie świadectw uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia uchodźców.

Zgodnie z art. 93a Ustawy SO osoba, która uzyskała status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, lub która posiada zezwolenie na pobyt czasowy, lub została poszkodowana w wyniku konfliktów zbrojnych, klęsk żywiołowych lub innych kryzysów humanitarnych, spowodowanych przez naturę lub człowieka - ze względu na okoliczności, o których mowa

powyżej - nie posiada oryginału (lub duplikatu) zaświadczenia lub uwierzytelnienia takiego zaświadczenia, może - po weryfikacji posiadanej dokumentacji - uzyskać zaświadczenie potwierdzające poziom wykształcenia uzyskanego za granicą. W przypadku braku możliwości wydania decyzji na podstawie przedłożonej dokumentacji przeprowadza się rozmowę kwalifikacyjną.

Zgodnie z art. 93 b Ustawy SO postępowanie prowadzi Kuratorium Oświaty w Warszawie. Wynikiem postępowania jest prawomocna decyzja.

1.2. Przyjęcie na studia wyższe

Ustawa PSWN określa, kto i w jakiej formie decyduje o kryteriach przyjęcia, a także o dokumentach, które muszą być złożone przez kandydatów.

Zgodnie z art. 70.1. Ustawy PSWN Senat każdej uczelni decyduje o kryteriach przyjęcia na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz studia jednolite magisterskie, a także o dacie rozpoczęcia i zakończenia przyjmowania na studia w ramach Ustawy PSWN. Odbywa się to za pomocą uchwały. Uchwała senatu jest udostępniana nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, w którym ma się odbyć rekrutacja, a w przypadku utworzenia uczelni lub studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu – niezwłocznie.

Zgodnie z art. 69.1. Ustawy PSWN kandydat może zostać przyjęty na studia wyższe w drodze rekrutacji, potwierdzenia efektów uczenia się oraz przeniesienia z innej uczelni lub uczelni zagranicznej.

W art. 69 ust. 2 i 3 Ustawy PSWN określono dokumenty, które należy złożyć w celu podjęcia studiów wyższych.

Warunkiem przyjęcia na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie, jest przedłożenie:

- polskiego świadectwa dojrzałości oraz zaświadczenia o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów albo
- zagranicznego świadectwa ukończenia szkoły uznanego w Polsce zgodnie z przepisami dotyczącymi uznawania świadectw uzyskanych za granicą (art. 69 ust. 2).

Warunkiem przyjęcia na studia drugiego stopnia jest przedłożenie:

- dyplomu ukończenia studiów wyższych (art. 69 ust. 3).

Zgodnie z § 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie studiów Polskie uczelnie są zobowiązane do przechowywania w teczce akt osobowych studenta poświadczone przez uczelnię kopij dokumentów stanowiących podstawę ubiegania się o przyjęcie na studia, tj. świadectw ukończenia szkoły (studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie) lub dyplomów ukończenia studiów wyższych (studia drugiego stopnia).

Zgodnie z art. 201 ust. 4, art. 200 ust. 3 Ustawy PSWN kryteria przyjęć do szkół doktorskich ustala senat albo rada naukowa. Są one udostępniane przez podmiot prowadzący szkołę doktorską nie później niż 5 miesięcy przed rozpoczęciem rekrutacji.

Zgodnie z art. 200 ust. 1 Ustawy PSWN aby zostać przyjętym do szkoły doktorskiej, kandydat musi posiadać tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równoważny albo zagraniczny tytuł uznany w Polsce.

1.3. Specjalne przepisy dotyczące przyjmowania na studia wyższe obywateli polskich i ukraińskich, którzy studiowali na ukraińskich uczelniach w dniu 24 lutego 2022 r.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa obywatelowi polskiemu albo obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny, którzy w dniu 24 lutego 2022 r. byli studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy i którzy oświadczą, że w tym dniu studiowali na określonym roku studiów na danym kierunku i poziomie studiów w uczelni działającej na terytorium Ukrainy i nie dysponują dokumentami poświadczającymi okresy studiów, zdane egzaminy, zaliczenia lub praktyki zawodowe, wydanymi przez tę uczelnię, mogą zostać uznane odpowiednie okresy tych studiów w drodze weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się.

Uczelnia, w której student, ubiega się o przyjęcie na studia, przeprowadza weryfikację osiągniętych efektów uczenia się zgodnie z ustalonymi przez siebie zasadami.

W przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów lub efektach uczenia się uczelnia może zobowiązać studenta, do złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych.

2. PRZESZKODY DLA UZNAWANIA I PRZYJMOWANIA KANDYDATÓW Z NIEKOMPLETNĄ DOKUMENTACJĄ - WYNIKI BADANIA

Ilościowa część badania – ankieta, utworzona za pomocą Google Forms, została wysłana do około 350 polskich instytucji szkolnictwa wyższego i Kuratorium Oświaty w Warszawie. Otrzymaliśmy 61 odpowiedź: 42 odpowiedzi od uczelni publicznych, 18 odpowiedzi od uczelni prywatnych oraz 1 odpowiedź od Kuratorium Oświaty w Warszawie. Wskaźnik odpowiedzi wyniósł 17%. Biorąc pod uwagę, że większość polskich uczelni nie ma doświadczenia z mikroposwiadczeniami, i sam termin nie jest zdefiniowany w przepisach, jest to wynikiem tak niskiego wskaźnika odpowiedzi. Ankieta zawierała ogólnie pytania ilościowe dotyczące mikroposwiadczeń zgodnie ze wzorem przekazanym przez koordynatora projektu.

2.1. Główna przeszkoda dla uznawania i przyjmowania kandydatów z niekompletną dokumentacją zidentyfikowane przez instytucje szkolnictwa wyższego uczestniczące w badaniu to przeszkoda prawna.

Na pytanie ankiety: *Z jakimi wyzwaniami obecnie Państwa uczelnia spotyka się podczas oceny wykształcenia kandydatów nieposiadających kompletnej dokumentacji potwierdzającej wykształcenie przypadków z niekompletną dokumentacją?*

40% respondentów stwierdziło, że są to kwestie prawne.

Po pierwsze, to przepisy dotyczące przyjmowania na studia wyższe, które nie zezwalają na przyjmowanie kandydatów z niekompletną dokumentacją. Warunkiem przyjęcia na studia jest przedłożenie oryginału dyplomu. Dyplom lub jego poświadczona kopia są przechowywane w teczce akt osobowych studenta. Nie jest również możliwe przyjęcie na studia uchodźcy z niekompletną dokumentacją nawet w sytuacji, kiedy jego wykształcenie zostało oficjalnie uznane na w drodze postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie..

Po drugie, to przepisy dotyczące świadectw uprawniających do ubiegania się o przyjęcie na studia, które są bardzo biurokratyzowane. Istnieje długa lista wymaganych dokumentów, czasami trudnych do uzyskania, szczególnie dla uczniów, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia kraju i - ze względów bezpieczeństwa – nie mogą skontaktować się z władzami krajowymi w celu otrzymania wymaganych dokumentów lub zapewnienia legalizacji albo apostille. W skutek czego nawet kandydaci, którzy dysponują świadectwem ukończenia szkoły, nie mogą go uznać z powodu braku dodatkowych dokumentów wymaganych przez przepisy. O problemie tym wspominały zarówno uczelnie i kuratorium oświaty odpowiedzialny za uznawanie świadectw uchodźców.

2.2. Inna duża przeszkoda zidentyfikowana w badaniu polega na tym, że zarówno uczelnie, jak i kuratorium oświaty posiadają niewielkie doświadczenie w ocenie niekompletnych wniosków i brakuje im niezbędnej wiedzy i umiejętności. Podkreślają one, że konieczne są szkolenia dotyczące oceny niekompletnych wniosków, systemów edukacji, także na poziomie średnim, jak również wymiana doświadczeń w zakresie dobrych praktyk.

2.3. 25% instytucji szkolnictwa wyższego uczestniczących w badaniu za przeszkodę uważa brak informacji na temat systemów edukacji lub kwalifikacji. Respondenci zauważyli, że dostępne informacje są zbyt ogólne lub kontakt z instytucją przyznającą kwalifikacje jest utrudniony lub niemożliwy.

2.4. Respondenci wspomnieli również o braku narzędzi międzynarodowych: centralnej organizacji europejskiej w sprawie potwierdzenia ostatecznych decyzji uczelni oraz międzynarodowych regulacji dotyczące wydawania duplikatów brakujących dokumentów (wnioskodawcy nie wiedzą, jak uzyskać dokumentację i nikt nie wie, jak im pomóc).

Rozdział II PROPOZYCJE DOTYCZĄCE POPRAWY OBECNEJ SYTUACJI

2.1. Uzasadnienia odnoszące się do zmian.

W związku z przepisami krajowymi instytucje szkolnictwa wyższego mają niewielką swobodę w tworzeniu szczegółowych wytycznych dotyczących przyjmowania na studia kandydatów bez udokumentowanego wcześniejszego wykształcenia. Uczelnie kierują się przepisami określonymi w krajowym ustawodawstwie dotyczącym szkolnictwa wyższego i nauki. Większość uczelni uczestniczących w badaniu zgłosiła, że przepisy dotyczące uznawania i przyjmowania na studia powinny być lepiej dostosowane do obecnej sytuacji.

Istniejące przepisy dotyczące przyjmowania na studia dyskryminują uchodźców, którzy ukończyli kształcenie w krajach gdzie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, świadectwa i dyplomy wydawane są z kilkumiesięcznym lub nawet kilkuletnim opóźnieniem, a także osoby, których świadectwo wymaga uznania w drodze decyzji kuratora, uniemożliwiając im podjęcie studiów bezpośrednio po zakończeniu szkoły średniej lub studiów pierwszego stopnia.

Dyplomy wydawane są z kilkuletnim lub kilkumiesięcznym opóźnieniem w wielu państwach Afryki oraz państwach Bliskiego Wschodu. Wydanie dyplomu jest uzależnione od spełnienia dodatkowych warunków. W przypadku mężczyzn jest to często odbycie służby wojskowej (np. Iran, Irak, Etiopia), a w przypadku kobiet, które korzystały z bezpłatnego kształcenia jest to odbycie służby społecznej (np. Iran). Skrajnym przykładem jest Erytrea, gdzie od 2003 r. praktycznie nie wydaje się dyplomów ukończenia studiów, tylko tymczasowe zaświadczenia, w celu powstrzymania obywateli przed opuszczeniem kraju.

Do czasu wydania dyplomu absolwenci posługują zaświadczeniem potwierdzającym ukończenie studiów, który zastępuje dyplom do czasu jego wydania.

Konieczność przedłożenia dyplomu ukończenia studiów skutkuje tym, że także uchodźcy, którzy posiadają zaświadczenie potwierdzające ukończenie studiów oraz dokument potwierdzający przebieg kształcenia nie mogą zostać przyjęci na studia. Pomimo to, że kraju wydania dokumentu takie prawo mieli.

Kwestie dotyczące przyjmowania na studia uchodźców, którzy nie posiadają dyplomu ukończenia studiów w większości państw Unii Europejskiej pozostawione są w kompetencjach uczelni. Co do zasady uczelnie mogą opracować własne procedury przyjęcia kandydatów lub opierać się na wydawanym przez Radę Europy Europejskim Paszporcie Kwalifikacji dla Uchodźców (EQPR) lub też wykorzystywać inne dokumenty potwierdzające poziom wykształcenia uchodźców, wydawane na podstawie przepisów krajowych.

Dokumentem potwierdzającym uznanie wykształcenia uchodźców, którzy z przyczyn od siebie niezależnych nie mogą przedłożyć dyplomu ukończenia studiów może również służyć Europejski Paszport Kwalifikacji dla Uchodźców (EQPR) wydawany przez Radę Europy. Jest to specjalne międzynarodowe narzędzie umożliwiające weryfikację kwalifikacji uchodźców mimo brakującej lub niewystarczającej dokumentacji odbytego kształcenia. Pozwala ono wydać ustandaryzowany dokument objaśniający kwalifikacje, jakie uchodźca z dużym prawdopodobieństwem uzyskał w świetle dostępnych dowodów. W państwach, które przystąpiły do projektu paszport EQPR może stanowić podstawę do przyjęcia na dalsze studia.

Decyzja o przyjęciu pozostawiona jest uczelni. W niektórych państwach (np. Włochy) osoby z paszportem EQPR mogą także ubiegać się o państwowe stypendium na takich samych prawach jak posiadacze dyplomów.

W świetle obecnych przepisów ani zaświadczenie wydawane przez polskie uczelnie w drodze postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie ani paszport EQPR nie mogą stanowić podstawy do przyjęcia na dalsze studia, przyjęcia do szkoły doktorskiej ani nadania stopnia doktora.

Dlatego pierwszym krokiem w kierunku poprawy sytuacji powinna być zmiana przepisów dotyczących przyjmowania na studia wyższe w celu umożliwienia przyjmowania uchodźców niekompletną dokumentacją oraz zmiana przepisów dotyczących uznawania zagranicznych dyplomów i świadectw ukończenia szkoły.

Ze względu na to, że NAWA i nadzorujące Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego są odpowiedzialne za szkolnictwo wyższe, proponowane zmiany przepisów będą skupiać się na uznawaniu zagranicznych kwalifikacji z poziomu szkolnictwa wyższego i przyjmowaniu na studia wyższe.

2.2. Krok 1 – wprowadzenie zmian do przepisów krajowych.

Podczas spotkania okrągłego stołu nt. rekrutacji studentów zagranicznych, które odbyło się w dniu 1 lipca 2024 r. w Szkole Głównej Handlowej, zorganizowanego przez sieć uczelnianych biur współpracy międzynarodowej (IROs Forum) omówiono m. in. kwestie dotyczące zmian do przepisów krajowych aby umożliwić przyjęcie na studia kandydatów zagranicznych z niekompletną dokumentacją. Proponowane zmiany zostały szczegółowo opisane w Załączniku 1 - Protokół oceny.

Po przeanalizowaniu obecnej sytuacji i przepisów, a także propozycji zgłoszonych przez uczestników ww. spotkania, NAWA proponuje uelastyczyć obowiązujące przepisy i wprowadzić następujące zmiany:

A) dotyczące uznawania zagranicznych dyplomów i opinii wydanych przez NAWA - w art. 326 Ustawy PSWN rozszerzyć obecne przepisy dotyczące uznawania zagranicznych dyplomów ukończenia studiów wyższych na inne dokumenty.

W art. 326 ust. 1 i 2 Ustawy PSWN po słowie „dyplom” dodać „lub inny dokument potwierdzający ukończenie studiów i uzyskanie tytułu zawodowego”.

Więc, art. 326 Ustawy PSWN otrzymuje brzmienie:

*„Art. 326. 1. Dyplom **lub inny dokument potwierdzający ukończenie studiów i uzyskanie tytułu zawodowego** wydany przez uprawnioną uczelnię działającą w systemie szkolnictwa wyższego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzający ukończenie:*

1) trzyletnich studiów lub studiów pierwszego stopnia trwających co najmniej 3 lata – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia;

2) studiów drugiego stopnia – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia;

3) co najmniej czteroletnich studiów jednolitych – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia, jeżeli jest uważany za równorzędny dyplomowi ukończenia studiów drugiego stopnia w państwie wydania.

2. Jeżeli dyplom **lub inny dokument potwierdzający ukończenie studiów i uzyskanie tytułu zawodowego** potwierdzający ukończenie studiów za granicą daje prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała, uprawnia on w Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio do:

1) kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia lub na studiach podyplomowych, lub

2) ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.

3. Dyplom potwierdzający ukończenie studiów wydany przez zagraniczną uczelnię nie potwierdza posiadania w Rzeczypospolitej Polskiej wykształcenia na określonym poziomie studiów ani nie daje uprawnień, o których mowa w ust. 2, jeżeli:

1) instytucja, która go wydała, lub instytucja, w której było prowadzone kształcenie:

a) nie działa w systemie szkolnictwa wyższego żadnego państwa lub

b) w rozumieniu prawa wewnętrznego państwa, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa ta instytucja, w dniu wydania dyplomu nie była akredytowaną uczelnią lub realizowała program studiów nieposiadający akredytacji;

2) program studiów albo jego część realizowano niezgodnie z przepisami państwa, w którym było prowadzone kształcenie.

4. Dyrektor NAWA udziela, na wniosek zainteresowanego podmiotu, pisemnej informacji o dyplomie wydanym przez zagraniczną uczelnię, o poziomie studiów i statusie uczelni.”

B) odnośnie przyjęcia na studia wyższe - w art. 69 ust. 3, art. 186 ust. 1 i art. 200 ust.1 Ustawy PSWN rozszerzyć listę dokumentów uprawniających do przyjęcia na studia drugiego stopnia i studia doktoranckie i dodać następujące dokumenty: tymczasowe zaświadczenie potwierdzające ukończeniu studiów i uzyskanie tytułu zawodowego; zaświadczenie wydane przez polską uczelnię po przeprowadzeniu postępowania w sprawie uznania kwalifikacji uchodźcy, który nie posiadał kompletu dokumentów; Europejski Paszport Kwalifikacji dla Uchodźców (European Qualification Passport for Refugees - EQPR) wydany przez Radę Europy. W art. 70 ust. 4 i ust. 4a Ustawy PSWN dodać możliwość przeprowadzenia egzaminów wstępnych i możliwości przyjęcia na studia pierwszego stopnia, jednolite i studia drugiego stopnia na ich podstawie. W § 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów jako dokumenty przechowywane w teczce akt osobowych studenta dodaje się dokumenty, o których mowa w zdaniu poprzednim.

Art. 69 ust. 3 Ustawy PSWN otrzymuje wówczas brzmienie:

„3. Na studia drugiego stopnia może być przyjęta osoba, która posiada:

- a) dyplom ukończenia studiów;
- b) zaświadczenie potwierdzające ukończeniu studiów i uzyskanie tytułu – jeżeli w systemie edukacji, w którym ukończone zostało kształcenie dyplomy ukończenia studiów wydawane są z opóźnieniem;**
- c) zaświadczenie potwierdzające posiadanie wykształcenia na określonym poziomie, uzyskane po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w art. 327 ust. 3;**
- d) Europejski Paszport Kwalifikacji dla Uchodźców (European Qualification Passport for Refugees - EQPR) wydany przez Radę Europy."**

W art. 186 ust. 1 i art. 200 ust. 1 Ustawy PSWN do osób uprawnionych do nadania stopnia doktora oraz uprawnionych do ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej dodać uchodźców, którzy z przyczyn od siebie niezależnych nie mogą przedstawić dyplomu ukończenia studiów, ale uznali swoje wykształcenie na poziomie studiów drugiego stopnia (jednolitych magisterskich), zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Art. 186 ust. 1 Ustawy PSWN otrzymuje brzmienie:

„Art. 186. 1. Stopień doktora nadaje się osobie, która:

1) posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny lub posiada dyplom, o którym mowa w art. 326 ust. 2 pkt 2 lub art. 327 ust. 2, dający prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która go wydała albo posiada zaświadczenie potwierdzające posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, uzyskane po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w art. 327 ust. 3 albo osoba, która posiada Europejski Paszport Kwalifikacji dla Uchodźców (European Qualification Passport for Refugees - EQPR) wydany przez Radę Europy, potwierdzających posiadanie tytułu ukończenia studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych;”

Art. 200 ust. 1 Ustawy PSWN otrzymuje brzmienie:

„Art. 200. 1. Do szkoły doktorskiej może być przyjęta osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera albo równorzędny albo osoba, o której mowa w art. 186 ust. 2. 1a. Do szkoły doktorskiej może zostać przyjęta osoba, która posiada zaświadczenie potwierdzające posiadanie wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, uzyskane po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w art. 327 ust. 3 albo osoba, która posiada Europejski Paszport Kwalifikacji dla Uchodźców (European Qualification Passport for Refugees - EQPR) wydany przez Radę Europy, potwierdzających posiadanie tytułu ukończenia studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych.”

Należy rozważyć wprowadzenie szerszego zakresu możliwości przeprowadzania egzaminów wstępnych na studia dla osób posiadających dokument o wykształceniu uzyskany za granicą bez wyłączenia przedmiotów objętych wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym świadectwie, dyplomie lub dokumencie na studia.

Art. 70 ust. 4 Ustawy PSWN otrzymuje brzmienie:

„4. Uczelnia może przeprowadzić dodatkowo egzaminy wstępne na studia, w szczególności w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub

szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów lub w zakresie nieobjętym wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym świadectwie, dyplomie lub dokumencie. Informacje o przeprowadzeniu egzaminów wstępnych i ich zakresie uczelnia określa w uchwale, o której mowa w ust. 1.

Wyniki egzaminu wstępnego mogą stanowić do 100% łącznego wyniku możliwego do uzyskania przez kandydata w toku rekrutacji.”

Art. 70 ust. 4.1. Ustawy PSWN należy uchylić.

Należy zredagować § 15.1 pkt 1a) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, aby obejmował wszystkie dokumenty wymienione w proponowanym art. 69 ust. 3 Ustawy PSWN.

§ 15. 1. Otrzymuje brzmienie:

„§15.1. W teczce akt osobowych studenta przechowuje się:

1) dokumenty wymagane od kandydata na studia, w tym:

a) poświadczoną przez uczelnię kopię:

– dokumentu stanowiącego podstawę ubiegania się o przyjęcie na studia, o którym mowa w art. 69 ust. 2 ustawy – w przypadku kandydata na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie,

- **dokumentu będącego podstawą ubiegania się o przyjęcie na studia, o którym mowa w art. 69 ust 3** – w przypadku kandydata na studia drugiego stopnia,

b) ankietę osobową zawierającą zdjęcie kandydata, imiona i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, numer PESEL, a w przypadku cudzoziemców – również nazwę państwa urodzenia i informację o posiadaniu Karty Polaka;”

C) dotyczące przyjmowania na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie - przedłużyć termin podania kandydatami decyzji kuratora oświaty odnośnie świadectw uzyskanych za granicą z uwagi na długotrwałe procedury prowadzone w kuratoriach oświaty oraz konieczność przedłożenia dokumentów w postaci papierowej w oryginałach wraz z uwierzytelnieniem i tłumaczeniem.

W art. 69 Ustawy PSWN dodać ust. 5:

„5. W przypadku gdy świadectwo uzyskane za granicą podlega uznaniu w drodze decyzji kuratora oświaty, jego posiadacz jest zobowiązany przedstawić decyzję właściwego kuratora oświaty, w terminie nie dłuższym niż do końca pierwszego semestru studiów. W uzasadnionych przypadkach termin ten może zostać wydłużony. Niezłożenie decyzji w wyznaczonym terminie skutkuje skreśleniem z listy studentów”.

D) w zakresie uznawania okresów studiów – wprowadzić do Ustawy PSWN możliwości dla uchodźców i osób znajdujących się w sytuacji podobnej do uchodźców uznawania okresów studiów odbytych za granicą na rzecz studiów na polskich uczelniach.

Redakcja mogłaby być następująca:

„ 1. Uchodźcy lub osobie znajdujące się w sytuacji podobnej do uchodźcy, którzy nie dysponują dokumentami poświadczającymi okresy studiów, zdane egzaminy, zaliczenia lub praktyki zawodowe, wydanymi przez zagraniczną uczelnię, mogą zostać uznane odpowiednie okresy tych studiów w drodze weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się.

2. Weryfikację osiągniętych efektów uczenia się zgodnie z ustalonymi przez siebie zasadami przeprowadza uczelnia, w której student ubiega się o przyjęcie na studia.

3. W przypadku stwierdzenia różnic w programie studiów lub efektach uczenia się uczelnia może zobowiązać studenta do złożenia określonych egzaminów lub odbycia praktyk zawodowych”.

NAWA wystąpiła już do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wyżej wymienionymi propozycjami zmian w przepisach dotyczących przyjmowania na studia i uznawania zagranicznych kwalifikacji kandydatów z niekompletną dokumentacją.

2.3. Krok 2 – przeprowadzenie szkoleń dla uczelni.

Kolejnym krokiem będą szkolenia dla instytucji szkolnictwa wyższego dotyczące oceny kwalifikacji kandydatów z niekompletną dokumentacją na temat:

- uznawanie kwalifikacji uchodźców oparte na wywiadach, w tym kwestie dotyczące metodologii przeprowadzania wywiadów,
- metodologie oceny dokumentów wyjaśniających uchodźców (background papers),
- doświadczenia krajowych oraz zagranicznych instytucji szkolnictwa wyższego w zakresie dobrych praktyk dotyczące oceny kwalifikacji kandydatów z niekompletną dokumentacją,
- prezentowanie profili krajów, bazy danych odnośnie uznawania kwalifikacji uchodźców.

2.4. Krok 3 – promocja tematu i narzędzi uznawania kwalifikacji uchodźców.

W międzyczasie NAWA będzie nadal promować temat uznawania i przyjmowania kandydatów z niekompletną dokumentacją oraz promować różne narzędzia uznawania kwalifikacji w celu podniesienia / utrzymania świadomości na ten temat wśród różnych interesariuszy i utrzymania ich pozytywnego nastawienia.

W ramach Kroku 3 planujemy następujące działania:

- przeprowadzenie wywiadów z uczelniami, które mają bogate doświadczenie w zakresie oceny kwalifikacji kandydatów z niekompletną dokumentacją w celu wymiany informacji z uczelniami, które nie posiadają podobnego doświadczenia i potrzebują merytorycznego i praktycznego wsparcia;
- prezentacja i promocja platformy e-learningowej, stworzonej przez koordynatora projektu EQUAL – norweskiego ośrodka ENIC – NARIC - HK-dir, mającej na celu ułatwienie procesu uznawania kwalifikacji uchodźców z niekompletną dokumentacją przez uczelnie i ośrodki ENIC – NARIC.

Conclusions

1. Current situation - obstacles

The main obstacle regarding recognition and admission of applicants with incomplete documentation is the existing legislation:

- a) legislation concerning admission to higher education programmes which does not allow admission of candidates with incomplete documentation (to be admitted, one has to submit the original diploma and this diploma (or a certified copy of it) is kept in the student's file. Moreover, it is not possible to admit a refugee with incomplete documentation even if his/her qualification has been officially recognised on the basis of the national legislation;
- b) legislation concerning school leaving certificates which is very bureaucratic (long list of required documents which sometimes are difficult to be obtained, especially for students who were forced to leave the country and – due to safety reasons - cannot contact national authorities to issue the required documents or provide –proof of authenticity or apostille). In this case, even candidates who have their school leaving certificates cannot have them recognised because of lack of the additional documents required by the legislation. This problem was mentioned both by the HEIs and local educational authority responsible for recognition of school leaving certificates.

Another major obstacle identified in the survey is that both higher education institutions and the local educational authorities have little experience in dealing with incomplete applications and lack the necessary skills. They stress that trainings regarding assessment of incomplete applications as well as exchange of experience of good practices would help them in their work.

Quarter of the higher education institutions participating in the survey, consider as an obstacle the lack of information on education systems or qualifications. Respondents noted that the available information is too general or that it is difficult or impossible to contact the institution awarding the qualification.

2. How to improve the situation?

The first step towards improvements of the current situation should be legislative changes on admission to higher education programmes to allow admission of candidates with missing documentation as well as on the recognition of foreign school leaving certificates.

The following changes are proposed:

- a) regarding recognition of foreign degrees and recognition statements issued by Polish ENIC-NARIC (NAWA) => Article 326 of the Law on Higher Education and Science should be extended allowing recognition of foreign higher education qualifications based on other relevant documents (currently the final award is required);
- b) regarding admission to higher education programme => in Article 69.3, Article 186.1 and Article 200.1 of the Law on Higher Education and Science, the list of documents giving access to second cycle programmes and doctoral programmes should be extended adding the following documents: certificate or any other document issued by a HEI confirming that the person has completed a higher education programme and was awarded a degree; attestation issued by a Polish HEI after applying an assesement procedure of a refugee qualification with incomplete documentation; European Qualification Passport for Refugees (EQPR). Moreover,

in Article 70.4. of the Law on Higher Education and Science, the possibility of conducting entrance examinations and admission to higher education programme on the basis thereof, should be added. Finally in § 15 of the regulation of the Minister of Science and Higher Education of 28th September 2018 on studies regarding documents required to be kept by Polish HEIs in the student's file, the documents mentioned above should be added;

c) the deadline for admission to first-cycle or long cycle magister programmes, should be extended for candidates who submit school leaving certificates obtained abroad. Where a certificate obtained abroad is subject to recognition by the local educational authorities, the holder shall be obliged to present the decision of the local educational authorities no later than by the end of the first semester of study and, in justified cases, this deadline may be extended;

d) regarding recognition of study periods =>provisions in the Law on Higher Education and Science which will allow refugees and persons in refugee-like situation to have their periods of study completed abroad recognised towards a study programme at Polish HEIs, should be implemented.

Polish ENIC-NARIC (NAWA) has already submitted a proposal to the Ministry of Science and Higher Education for amendment of the legislation regarding admission and recognition of qualifications of candidates with incomplete documentation. Legislation is expected in the future to allow HEIs to admit candidates with incomplete documentation and establish their own strategy for admission of such students.

The next step to improve the current situation is conducting trainings, webinars for HEIs concerning assessment of qualifications of candidates with incomplete documentation on:

- interview based recognition process (methodology of conducting interviews),
- presentation of the background paper methodology,
- HEIs' experience of good practice in respect of the recognition and admission of insufficiently documented or unverifiable qualifications,
- presentation of country profiles, databases on recognition of refugee qualifications.

In the meantime Polish ENIC-NARIC (NAWA) will continue to promote the topic of recognition and admission of candidates with incomplete documentation and promote various tools for recognition of qualification to raise / keep awareness of this topic among various stakeholders and keep their positive attitude.

Załączniki

Załącznik I – Protokół oceny

Protokół oceny

Podczas spotkania okrągłego stołu nt. rekrutacji studentów zagranicznych, które odbyło się w dniu 1 lipca 2024 r. w Szkole Głównej Handlowej, zorganizowanego przez sieć uczelnianych biur współpracy międzynarodowej (IROs Forum) przedstawiciele NAWA oraz IROs Forum przedstawili propozycje zmian do przepisów krajowych mających na celu umożliwienie przyjęcie na studia kandydatów zagranicznych z niekompletną dokumentacją.

1. Egzamin wstępny na studia w przypadku kandydatów zagranicznych

Należy rozważyć wprowadzenie szerszego zakresu możliwości przeprowadzania egzaminów wstępnych na studia dla osób posiadających dokument o wykształceniu uzyskany za granicą bez wyłączenia przedmiotów objętych wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym świadectwie, dyplomie lub dokumencie na studia w przypadku osób posiadających dokument o wykształceniu uzyskany zagranicą.

Uzasadnienie:

W aktualnie obowiązującym stanie prawnym możliwość przeprowadzania egzaminów wstępnych na studia funkcjonuje, ale w bardzo ograniczonym zakresie – tylko uzdolnienia artystyczne, sprawność fizyczna, szczególne predyspozycje lub w zakresie nieobjętym wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym świadectwie, dyplomie lub dokumencie.

W zakresie programów kształcenia w szkołach średnich zagranicą nie można wskazać równoważności treści programowych przedmiotów stanowiących podstawę do przyjęcia na studia.

Zostały zaproponowane zmiany do art. 70 ust. 4 i uchylene ust. 4a Ustawy PSWN:

„4. Uczelnia może przeprowadzić dodatkowo egzamin wstępny na studia, w szczególności w przypadku konieczności sprawdzenia uzdolnień artystycznych, sprawności fizycznej lub szczególnych predyspozycji do podejmowania studiów lub w zakresie nieobjętym wynikami egzaminu zagranicznego lub wynikami kształcenia ujętymi na tym świadectwie, dyplomie lub dokumencie. Informacje o przeprowadzeniu egzaminów wstępnych i ich zakresie uczelnia określa w uchwale, o której mowa w ust. 1.

Wyniki egzaminu wstępnego mogą stanowić do 100% łącznego wyniku możliwego do uzyskania przez kandydata w toku rekrutacji.”

2. Działanie w przypadku braku dokumentów o wykształceniu

W związku z zapisami art. 93a Ustawy SO oraz art. 327 ust. 3 Ustawy PSWN należy uwzględnić, że w teczce akt osobowych studenta w tych przypadkach będzie się znajdował "substytut" dokumentu o wykształceniu.

Należy uwzględnić EQPR.

Należy złagodzić wymagania dotyczące potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie oraz zmienić wzór tego zaświadczenia i dodać kierunek studiów w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Uzasadnienie:

Aktualnie obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów wśród dokumentów wymaganych od kandydata na studia nie dopuszczają możliwości złożenia dokumentu o wykształceniu innego niż wskazanego w artykule 69 ust. 2 i 3 Ustawy PSWN, podczas gdy przepisy Ustawy SO z 1991 roku (art. 93a i następne) i rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie, przewidują możliwość posiadania dokumentu potwierdzającego wykształcenie na danym poziomie innego niż wymienione w art. 69 Ustawy PSWN.

Zostały zaproponowane zmiany dotyczące dodania lit. c do § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie studiów:

" § 15 ust. 1 pkt 1. c. – w przypadkach, o których mowa w art. 93a ustawy o systemie oświaty – decyzję administracyjną wydaną przez właściwego kuratora oświaty potwierdzającą uprawnienia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe;

– w przypadkach, o których mowa w art. 327 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – zaświadczenie wydawane po przeprowadzeniu postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie albo dokument wydany w ramach koordynowanego przez Radę Europy projektu European Qualifications Passport for Refugees."

Konieczne dalsze prace i konsultacje z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

3. Przedkładanie decyzji kuratoriów oświaty w terminie późniejszym i sankcje za niezłożenie dokumentów.

Wprowadzenie (przywrócenie zapisów) do Ustawy PSWN możliwości przedłożenia decyzji kuratora oświaty w terminie późniejszym na wzór § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych.

Uzasadnienie:

W świetle aktualnie obowiązujących przepisów Ustawy PSWN nierealne jest przedłożenie decyzji administracyjnej kuratora o uznaniu świadectwa w okresie prowadzenia rekrutacji na studia (okres lipiec sierpień wrzesień) z uwagi na długotrwałe procedury prowadzone w kuratoriach oświaty oraz konieczność przedłożenia dokumentów w postaci papierowej w oryginałach wraz z uwierzytelnieniem i tłumaczeniem.

Zostały zaproponowane zmiany:

a) dodać ust. 3a do art. 69 Ustawy PSWN:

“3a. W przypadku:

1) świadectw lub innych dokumentów, o których mowa w art. 93 ust. 3 oraz ust. 3a ustawy o systemie oświaty, decyzję właściwego kuratora oświaty o uznaniu ich za potwierdzające w Rzeczypospolitej Polskiej uprawnienie do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe,

2) dyplomów i innych dokumentów ukończenia studiów wydanych za granicą, podlegających uznaniu w drodze nostryfikacji, zaświadczenie wydawane po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego stwierdzające równoważność dyplomu ukończenia studiów za granicą z odpowiednim wydanym w Rzeczypospolitej Polskiej dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym albo zaświadczenie wydawane po przeprowadzeniu postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie wydane na podstawie art 327 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

– należy przedstawić w terminie nie dłuższym niż do końca pierwszego semestru studiów, a w uzasadnionych przypadkach niezależnych od cudzoziemca – również w terminie późniejszym ustalonym przez rektora uczelni”.

- dodać ust. 5 do art. 108 Ustawy PSWN:

“5) niezłożenia dokumentów, o których mowa w art. 69 ust. 3a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”

Zaświadczenie o przyjęciu na studia / kontynuacji studiów

Umożliwienie przedkładania w procedurze wizowej w polskich konsulatach oraz w procedurze pobytowej w urzędach wojewódzkich dokumentów wyłącznie w postaci elektronicznej podpisanych kwalifikowaną pieczęcią uczelni albo kwalifikowanym podpisem osoby reprezentującej uczelnię i wyeliminowanie dokumentów papierowych.

Należy objąć tym wzorem także studentów studiów niestacjonarnych.

Uzupełnienie wzoru o treści wymagane przez polskie konsulaty i Straż Graniczną. Ewentualnie: likwidacja wzoru na rzecz jedynie wykazu osób przyjętych na studia w systemie POL-on.

Uzasadnienie:

Mając na uwadze postępującą transformację cyfrową w Polsce i na świecie, a także w celu w eliminowania fałszywych dokumentów rzekomo wydawanych przez uczelnie, uwzględnianie zaświadczeń oraz innych dokumentów wyłącznie w postaci cyfrowej opatrzonych

kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną wyeliminuje potencjalne nadużycia w tym zakresie.

Zaproponowane zmiany do: art. 78 ustawy Prawo konsularne, art. 148a ustawy o cudzoziemcach, rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 września 2019 r. w sprawie wzoru zaświadczenia jednostki prowadzącej studia lub kształcenie w szkole doktorskiej o przyjęciu cudzoziemca na studia stacjonarne lub kształcenie w szkole doktorskiej lub o kontynuacji przez niego studiów stacjonarnych lub kształcenia w szkole doktorskiej albo wydanie nowego rozporządzenia.